

ხელოვნური ინტელექტის ეკონომიკური გავლენა და პოლიტიკის ჩარჩო: საერთაშორისო პრაქტიკის ანალიზი და სტრატეგიული რეკომენდაციები საქართველოსთვის

ნინო ბიწაძე, ნინო ტაგანაშვილი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი სეუ

დამოუკიდებელი მკვლევარი

საქართველო

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი იკვლევს ხელოვნური ინტელექტის (AI) მაკროეკონომიკურ გავლენასა და ეროვნული სტრატეგიების როლს ტექნოლოგიური ეკოსისტემის ფორმირებაში, საქართველოსთვის მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის შემუშავების მიზნით. კვლევის პირველი ნაწილი აანალიზებს AI-ს სექტორულ ეკონომიკურ ეფექტებს Goldman Sachs-ის, McKinsey-ის, Penn Wharton-ისა და IMF-ის პროგნოზებზე დაყრდნობით და აფასებს ტექნოლოგიის ინტეგრაციის პოტენციალს საქართველოს საფინანსო, ჯანდაცვისა და საგანმანათლებლო სექტორებში. მეორე ნაწილი წარმოადგენს სინგაპურის, დიდი ბრიტანეთის, კანადისა და საფრანგეთის AI სტრატეგიების კომპარატიულ ანალიზს ქვეყნებისა, რომლებმაც ინსტიტუციური მოქნილობითა და მიზანმიმართული პოლიტიკით მიაღწიეს წარმატებას აშშ-ისა და ჩინეთის დომინანტური მოდელებისგან დამოუკიდებლად. კვლევა ცხადყოფს, რომ ეფექტიანი AI ეკოსისტემა მოითხოვს ადაპტირებულ მარეგულირებელ ჩარჩოს, ინფრასტრუქტურულ ინვესტიციებს, ეთიკური სტანდარტების ინტეგრაციასა და სექტორთაშორის კოორდინაციას. საქართველოში ეროვნული AI სტრატეგიისა და სამართლებრივი დეფინიციის სრული არარსებობა ფრაგმენტულ მიდგომებს განაპირობებს, რაც სტრუქტურულ ბარიერს ქმნის ტექნოლოგიური განვითარებისთვის. ნაშრომი ასაბუთებს ინტეგრირებული სტრატეგიული ჩარჩოს შემუშავების კრიტიკულ აუცილებლობას, რომელიც საქართველოს რეგიონულ ტექნოლოგიურ ლიდერად პოზიციონირებას უზრუნველყოფს.

შესავალი

ხელოვნური ინტელექტი თანამედროვე ტექნოლოგიური ლანდშაფტის ყველაზე დინამიურად განვითარებად მიმართულებას წარმოადგენს, რომლის ტრანსფორმაციული პოტენციალი ეკონომიკის პრაქტიკულად ყველა სექტორს მოიცავს. გენერაციული AI-ს გაჩენამ ეს პროცესი მნიშვნელოვნად დააჩქარა, თუმცა პარალელურად წარმოშვა არსებითი ეთიკური და სამართლებრივი გამოწვევები მონაცემთა კონფიდენციალურობის, ინტელექტუალური საკუთრებისა და AI-გენერირებული კონტენტის საზოგადოებრივი ზეგავლენის სფეროში.

საერთაშორისო მარეგულირებელ არენაზე 2026 წლისთვის სამი განსხვავებული პოლუსი ჩამოყალიბდა: ევროკავშირი EU AI Act-ით რისკზე დაფუძნებული ეთიკური კონტროლის მოდელს ახორციელებს, ამავდროულად „InvestAI“ ინიციატივით 200 მილიარდ ევროს AI ინფრასტრუქტურაში მიმართავს; აშშ მაქსიმალური დერეგულაციის კურსს ატარებს; ჩინეთი კი „დია წყაროს სუვერენიტეტის“ მოდელს ავითარებს. მულტილატერალურ დონეზე, ევროპის საბჭოს ჩარჩო კონვენცია, OECD-ის პრინციპები, UNESCO-ს ეთიკური

სახელმძღვანელო და გაეროს 2026 წლის რეზოლუცია A/RES/79/325, რომელმაც AI უსაფრთხოების მინიმალური სტანდარტები დააწესა, ერთობლივად აყალიბებს საერთაშორისო ნორმატიულ ჩარჩოს.

ტექნოლოგიური თვალსაზრისით, 2026 წელი აგენტური AI-ს (Agentic AI) ერად იქცა: GPT-5.4-ისა და Claude 4.6-ის მსგავსმა სისტემებმა დაამკვიდრეს „Native Computer Use“ სტანდარტი, რაც ავტონომიურ, მრავალაგენტურ სისტემებზე გადასვლას აღნიშნავს.

საქართველოში, ხელოვნური ინტელექტის ეროვნული სტრატეგიის, ჩარჩო პოლიტიკისა თუ სამართლებრივი დეფინიციის სრული არარსებობის პირობებში, წინამდებარე კვლევა მიზნად ისახავს მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის ფორმირებას საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის ადაპტაციის გზით. კვლევის პირველი ნაწილი AI-ს სექტორული ეკონომიკური გავლენის ანალიზს ეთმობა, მეორე კი შვიდი ქვეყნის ეროვნული სტრატეგიების კომპარატიულ შესწავლას მოიცავს შერჩეული გეოგრაფიული, პოლიტიკური და ტექნოლოგიური მრავალფეროვნების პრინციპით. ანალიზი ცხადყოფს, რომ წარმატებული AI ეკოსისტემის ფორმირება მოითხოვს ინტეგრირებულ მიდგომას, რომელიც საკანონმდებლო ჩარჩოს, საგანმანათლებლო ინიციატივებს, კვლევა-განვითარების მხარდაჭერასა და ეთიკურ სტანდარტებს ერთიანი სტრატეგიული ხედვის ქვეშ აერთიანებს.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი (AI), ეროვნული AI სტრატეგია, ტექნოლოგიური ეკოსისტემა, მაკროეკონომიკური გავლენა, AI მმართველობა და რეგულირება

1. ხელოვნური ინტელექტის მაკროეკონომიკური გავლენა და სექტორული ტრანსფორმაცია

ხელოვნური ინტელექტის (AI), კერძოდ კი გენერაციული ალგორითმებისა და დიდი ენობრივი მოდელების (LLM) დაჩქარებულმა ევოლუციამ ფუნდამენტურად გარდაქმნა ტექნოლოგიური ინოვაციების მაკროეკონომიკური შეფასების პარადიგმა. აღნიშნული ტექნოლოგიების ტრანსფორმაციული პოტენციალი განსაკუთრებით თვალსაჩინო გახდა 2022 წლის ნოემბერში, კომპანია „OpenAI“-ის მიერ „ChatGPT“-ის გაშვების შემდგომ. სულ რაღაც ორ თვეში პლატფორმამ 100 მილიონ ყოველთვიურ აქტიურ მომხმარებელს მიაღწია, რითაც ისტორიაში ყველაზე სწრაფად მზარდი სამომხმარებლო ტექნოლოგიური აპლიკაციის სტატუსი მოიპოვა.¹ ამ პრეცედენტმა ცხადყო გენერაციული AI-ის მასშტაბური ადაპტაციის პოტენციალი და საფუძველი ჩაუყარა ინტენსიურ აკადემიურ დისკუსიას მისი მაკროეკონომიკური გავლენის შესახებ.

ხელოვნური ინტელექტის ეკონომიკურ ეფექტიანობასთან დაკავშირებული პროგნოზები კომპლექსურია და ეყრდნობა სხვადასხვა წამყვანი ინსტიტუტის სიღრმისეულ კვლევებს, რომლებიც 2025 წლისთვის უკვე რეალურ ციფრებში აისახა.

Goldman Sachs-ის ანალიტიკოსები მიიჩნევენ, რომ გენერაციული AI მომდევნო ათწლეულის განმავლობაში გლობალურ მთლიან შიდა პროდუქტს (მშპ) მნიშვნელოვნად — 7%-ით გაზრდის, რაც ფულად გამოხატულებაში დაახლოებით 7 ტრილიონ აშშ დოლარს უტოლდება. აღნიშნული ზრდა ძირითადად განპირობებული იქნება შრომის პროდუქტიულობის წლიური ტემპის 1.5 პროცენტული პუნქტით ამაღლებით. კვლევა ხაზს უსვამს, რომ AI-ს შეუძლია ავტომატიზაციას დაუქვემდებაროს მიმდინარე სამუშაო ადგილების ორი მესამედი აშშ-სა და ევროპაში, თუმცა დასაქმებულთა

¹ Hu, K. ChatGPT sets record for fastest-growing user base. Reuters. 2023.

უმრავლესობისთვის (დაახლოებით 63%) ტექნოლოგია გახდება არა შემცველი, არამედ პროდუქტიულობის გამაძლიერებელი ინსტრუმენტი. ისტორიული გამოცდილება აჩვენებს, რომ ტექნოლოგიური პროგრესი, რომელიც გარკვეულ პოზიციებს აუქმებს, საბოლოოდ ახალი ტიპის პროფესიებისა და ინდუსტრიების შექმნას უწყობს ხელს, რაზეც მეტყველებს ის ფაქტი, რომ დღევანდელი სამუშაო ადგილების 60% 1940 წელს საერთოდ არ არსებობდა.²³

McKinsey & Company-ს უახლესი, 2025 წლის ანგარიში „The State of AI“ ფოკუსირებულია ტექნოლოგიის რეალურ ინტეგრაციასა და ბიზნესპროცესების ფუნდამენტურ ტრანსფორმაციაზე. მონაცემების მიხედვით, გლობალური ორგანიზაციების 88% უკვე იყენებს ხელოვნურ ინტელექტს მინიმუმ ერთ ბიზნეს ფუნქციაში, რაც მიუთითებს იმაზე, რომ ექსპერიმენტების ფაზა დასრულდა და დაიწყო მასშტაბური დანერგვა. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა „აგენტურ მოდელებს“ (Agentic AI), რომლებზეც კომპანიების 62% უკვე მუშაობს; ეს ნიშნავს გადასვლას მარტივი ამოცანების ავტომატიზაციიდან კომპლექსური, მრავალსაფეხურიანი ლოგიკური პროცესების მართვაზე. მიუხედავად ამისა, კომპანიების ორი მესამედი კვლავ საპილოტე ფაზაშია მონაცემთა ინფრასტრუქტურის შეზღუდვებისა და კვალიფიციური კადრების დეფიციტის გამო.⁴

პენსილვანიის უნივერსიტეტის ვორტონის სკოლა (Penn Wharton Budget Model) გვთავაზობს AI-ის გავლენის უფრო გრძელვადიან და დინამიკურ მოდელირებას. 2025 წლის სექტემბრის ანგარიშის მიხედვით, გენერაციული AI-ის ეფექტი შრომის პროდუქტიულობაზე დროთა განმავლობაში ექსპონენციალურად გაიზრდება: თუ 2035 წლისთვის მშპ-ს ზრდა 1.5% იქნება, 2055 წლისთვის ეს მაჩვენებელი 3%-ს მიაღწევს, ხოლო 2075 წლისთვის — 3.7%-ს. ეს პროგნოზი ეფუძნება დაშვებას, რომ AI-ს აქვს უნარი დააჩქაროს სამეცნიერო აღმოჩენები და ტექნოლოგიური ინოვაციების ტემპი, რაც კაპიტალის დაგროვებასა და ეკონომიკურ კეთილდღეობას გრძელვადიან პერსპექტივაში განაპირობებს.⁵

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) გლობალური მოდელირება აჩვენებს, რომ AI-ით გამოწვეული მწარმოებლურობის ზრდა მომდევნო ათწლეულში გლობალურ მშპ-ს დამატებით 4%-ით გაზრდის. თუმცა, ფონდი აფრთხილებს მსოფლიოს, რომ ეს სარგებელი მკვეთრად არათანაბრად განაწილდება: განვითარებული ეკონომიკები ორჯერ მეტ ეფექტს მიიღებენ, ვიდრე დაბალშემოსავლიანი ქვეყნები (LICs). ეს ქმნის გლობალური ციფრული და ეკონომიკური ნაპრალის გაღრმავების რისკს, რადგან მაღალტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურა და მონაცემებზე წვდომა განვითარებულ ქვეყნებს არაპროპორციულ უპირატესობას ანიჭებს.⁶

გლობალური ტექნოლოგიური პროგრესის ფონზე, საქართველოს ეკონომიკური სტრუქტურის ანალიზი ცხადყოფს, რომ AI-ის ინტეგრაციას შეუძლია ქვეყნისთვის კრიტიკული მნიშვნელობის მექანე დარგებში მნიშვნელოვანი ნახტომისებური განვითარება უზრუნველყოს.

1. საფინანსო სექტორი და ფინტექი (FinTech): საქართველოს საბანკო სისტემა რეგიონში ერთ-ერთი ყველაზე მაღალტექნოლოგიურია, რაც იდეალურ პლატფორმას ქმნის AI-ის მასშტაბური დანერგვისთვის. ხელოვნური ინტელექტი საშუალებას იძლევა მოხდეს

²² Goldman Sachs, Generative AI could raise global GDP by 7%, Goldman Sachs Global Investment Research, 2023.

²³ Briggs, J., & Kodnani, D., How Will AI Affect the Global Workforce? Goldman Sachs Insights, 2023.

⁴ McKinsey & Company, The state of AI in 2025: Agents, innovation, and transformation, 2025.

⁵ Arnon, A., The Projected Impact of Generative AI on Future Productivity Growth, Penn Wharton Budget Model, 2025.

⁶ International Monetary Fund (IMF), Macroeconomic Impacts of Artificial Intelligence, 2025.

საკრედიტო რისკების ალგორითმული შეფასება (Credit Scoring), რაც ამცირებს საოპერაციო ხარჯებს და ხელს უწყობს ფინანსურ ჩართულობას. რეალურ დროში თაღლითური ტრანზაქციების პრევენცია (Fraud Detection) და პერსონალიზებული ფინანსური მრჩევლების სისტემები ზრდის სექტორის მდგრადობას, რაც პირდაპირ კავშირშია ეროვნული ბანკის ფინტექ-სტრატეგიასთან.⁷

2. ჯანდაცვის სექტორი (Healthcare): საქართველოში ჯანდაცვის სერვისების ხარისხის გაუმჯობესება უკავშირდება AI-ზე დაფუძნებულ დიაგნოსტიკას. ალგორითმებს შეუძლიათ სამედიცინო გამოსახულებების ანალიზი მაღალი სიზუსტით, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია რეგიონებში სპეციალისტების დეფიციტის პირობებში. პროგნოზული ანალიტიკა კი ეხმარება კლინიკებს რესურსების ოპტიმიზაციაში, რაც სამინისტროს ციფრული ჯანდაცვის სტრატეგიის ნაწილია.⁸

3. განათლება და საჯარო სექტორი: მაკროეკონომიკური ზრდის გრძელვადიანი გარანტი განათლების სისტემაში AI-ის ინტეგრაციაა. პერსონალიზებული სწავლების პლატფორმები საშუალებას იძლევა უფრო ეფექტურად მომზადდეს კადრები ციფრული ეკონომიკისთვის. საქართველომ უნდა გამოიყენოს AI საჯარო სერვისების ავტომატიზაციისა და ბიუროკრატიული ბარიერების შესამცირებლად, რაც ბიზნესგარემოს კიდევ უფრო მიმზიდველს გახდის.

2. ხელოვნური ინტელექტი “ნაციონალიზაცია”

თანამედროვე გლობალურ ტექნოლოგიურ რბოლაში ხელოვნური ინტელექტის „ნაციონალიზმი“ (AI Nationalism) იქცა სტრატეგიული დისკურსის მთავარ საგნად. ეს კონცეფცია, რომელიც პირველად ფართოდ გამოცემა The Economist-მა განიხილა, 2026 წლისთვის სახელმწიფოებრივი გადარჩენისა და სუვერენიტეტის უაღტერნატივო მოდელად ჩამოყალიბდა. აღნიშნული ტენდენცია მკაფიოდ აისახება ისეთი წამყვანი სახელმწიფოების მიერ განხორციელებულ მასშტაბურ ინვესტიციებში, როგორებიცაა ამერიკის შეერთებული შტატები და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა.⁹

2025 წლის დასაწყისში აშშ-ის ადმინისტრაციამ მოახდინა ხელოვნური ინტელექტის განვითარების ყოვლისმომცველი სტრატეგიის პრეზენტაცია, რაც 500 მილიარდი აშშ დოლარის მოცულობის კაპიტალდაბანდებას ითვალისწინებს (მათ შორის პროექტ „Stargate“-ის ფარგლებში). ეს ინიციატივა ხაზს უსვამს აშშ-ის მიზანმიმართულ პოლიტიკას, შეინარჩუნოს ტექნოლოგიური ჰეგემონია და უზრუნველყოს გამოთვლითი სიმძლავრეების დომინაცია. პარალელურად, ჩინეთმა საკუთარი პოზიციები გაამყარა ახალი მოდელის, DeepSeek-V3-ის (და მისი შემდგომი Reasoning ვერსიების) წარდგენით, რომელმაც დაამტკიცა ჩინეთის უნარი, შექმნას უმაღლესი დონის ალგორითმები დასავლური სანქციებისა და ჩიპების დეფიციტის პირობებშიც კი.¹⁰

ამ ტექნოლოგიურ რბოლას გაერთიანებული სამეფოც შეუერთდა “AI შესაძლებლობების სამოქმედო გეგმით“ (AI Opportunities Action Plan), რომელიც მომდევნო ხუთი წლის განმავლობაში 2 მილიარდი ფუნტი სტერლინგის ინვესტირებას ითვალისწინებს

⁷ საქართველოს ეროვნული ბანკი, ფინანსური ტექნოლოგიების (FinTech) განვითარების სტრატეგია, 2024.

⁸ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, ჯანდაცვის ციფრული სტრატეგია, 2024.

⁹ “Welcome to the era of AI nationalism”, The Economist, <https://www.economist.com/business/2024/01/01/welcome-to-the-era-of-ai-nationalism> [უ.გ. 24.03.2026].

¹⁰ White House Office of Science and Technology Policy (OSTP), “American AI Strategic Initiative 2025/26”, DeepSeek Technical Report on V3/R1 Architecture (2025/26).

სუპერკომპიუტერულ ინფრასტრუქტურაში. ამავდროულად, საფრანგეთის, გერმანიის, ინდოეთის, საუდის არაბეთისა და არაბთა გაერთიანებული საამიროების მთავრობებმა ერთობლივად დაახლოებით 40 მილიარდი აშშ დოლარი მიმართეს საკუთარი AI ინფრასტრუქტურის გასაძლიერებლად. ეს ინვესტიციები პრიორიტეტულად ხმარდება გრაფიკული დამუშავების ბლოკების (GPU) შეძენასა და ლოკალური ინტეგრალური სქემების წარმოების განვითარებას.¹¹

ამერიკის შეერთებული შტატების სტრატეგია განსაკუთრებით ფოკუსირებულია ადგილობრივი ნახევარგამტარების წარმოების გაძლიერებაზე (CHIPS Act 2.0). ქვეყანა გეგმავს 50 მილიარდი აშშ დოლარის ინვესტირებას, რათა მინიმუმამდე დაიყვანოს დამოკიდებულება ტაივანურ მიმწოდებლებზე (TSMC). აღნიშნული ინიციატივა გამყარებულია მკაცრი საექსპორტო კონტროლით, რაც ზღუდავს მოწინავე ტექნოლოგიების ექსპორტს ჩინეთსა და რუსეთში. მეორე მხრივ, ჩინეთი ამ შეზღუდვებს პასუხობს 300 მილიარდი დოლარის ოდენობის ფონდით, რომელიც მიმართულია ნახევარგამტარების წარმოებაში სრული თვითკმარობის მიღწევისკენ.¹²

სპარსეთის ყურის სახელმწიფოები, კერძოდ, საუდის არაბეთი და არაბთა გაერთიანებული საამიროები, ეფექტურად იყენებენ თავიანთ ეკონომიკურ სიძლიერეს მონაცემებზე დაფუძნებულ ეკონომიკაზე გადასასვლელად. მათი სტრატეგია მოიცავს არა მხოლოდ ინფრასტრუქტურის შეძენას, არამედ წამყვანი აკადემიური ცენტრების დაფუძნებასა და გლობალური AI ტალანტების მოზიდვას, რაც მათ ანგარიშგასაწევ მოთამაშებად აქცევს გლობალურ არენაზე.¹³

ევროპაში გერმანია და საფრანგეთი აქტიურად აფინანსებენ ინტეგრალური სქემების ახალ საწარმოებს (მაგ. Intel-ის პროექტი მაგდებურგში), ხოლო ინდოეთი ინტენსიურად აუმჯობესებს საკუთარ ნახევარგამტარებისა და ღრუბლოვანი გამოთვლების ინდუსტრიას (IndiaAI Mission). თუმცა, ამერიკისგან განსხვავებით, ეს ქვეყნები უფრო მეტად გახსნილნი არიან საჯარო მონაცემების გაზიარებისადმი; საფრანგეთი, დიდი ბრიტანეთი და ინდოეთი ხელს უწყობენ სამთავრობო მონაცემების ხელმისაწვდომობას კომერციული საწარმოებისთვის, რათა დააჩქარონ AI-ს ინტეგრაცია საჯარო სექტორში.¹⁴

ანალიზი ცხადყოფს, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები უპირატესობას ანიჭებს დეცენტრალიზებულ მიდგომას, სადაც პრიორიტეტულია სექტორული რეგულაციები და ინდუსტრიული თვითრეგულირება. „ხელოვნური ინტელექტის უფლებების ბილი“ (AI Bill of Rights) წარმოადგენს სარეკომენდაციო პრინციპებს და არა იმპერატიულ საკანონმდებლო ჩარჩოს.

ჩინეთი ახორციელებს ეტატიტურ მიდგომას, სადაც ალგორითმების რეგულირება, მონაცემთა ლოკალიზაცია და ეროვნული უსაფრთხოება ცენტრალური მნიშვნელობისაა. რეგულაციები ფოკუსირებულია კონტენტის ფილტრაციასა და სახელმწიფო პოლიტიკასთან თავსებადობაზე.

¹¹ UK Department for Science, Innovation and Technology (DSIT), “AI Opportunities Action Plan Progress Report 2026”, Global AI Infrastructure Investment Tracker 2026.

¹² U.S. Department of Commerce, “CHIPS and Science Act: 2026 Strategic Implementation”, China’s National Integrated Circuit Industry Investment Fund (Big Fund) Phase III Report.

¹³ G42 and PIF Joint AI Strategy Review 2026, “Stargate UAE” Infrastructure Project Overview.

¹⁴ European Chips Act Progress Monitoring 2026, IndiaAI Mission, Ministry of Electronics and Information Technology (MeitY) Annual Update.

გაერთიანებული სამეფო კი ეყრდნობა არსებულ სექტორულ ინსტიტუტებს და ავითარებს პრინციპებზე დაფუძნებულ მოდელს, რომელიც მიზნად ისახავს ინოვაციების წახალისებას ადმინისტრაციული ბარიერების მინიმიზაციით.

ინდოეთი ავითარებს ლიბერალურ სტრატეგიას, რომელიც ორიენტირებულია ლოკალური ინოვაციების სტიმულირებასა და ციფრული სუვერენიტეტის კონსოლიდაციაზე.

ეს განსხვავებული მარეგულირებელი მიდგომები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ხელოვნური ინტელექტის ინოვაციის ტემპზე, საერთაშორისო კონკურენტუნარიანობასა და ტექნოლოგიის საზოგადოებრივ ინტეგრაციაზე შესაბამის იურისდიქციებში.¹⁵

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ სახელმწიფოები AI-ს აღარ განიხილავენ, როგორც მხოლოდ ტექნოლოგიურ ინსტრუმენტს, არამედ როგორც გეოპოლიტიკური გავლენის, ეკონომიკური ძალაუფლებისა და ეროვნული უსაფრთხოების გადამწყვეტ კომპონენტს. ტექნოლოგიური სუვერენიტეტი გახდა მთავარი პირობა გლობალური პოზიციონირებისთვის.

3. ხელოვნური ინტელექტის განვითარების მიმართულებით განხორციელებული პოლიტიკა

ზემოხსენებული გლობალური პოლარიზაციისა და “AI ნაციონალიზმის” ფონზე, დღის წესრიგში დგება საკითხი, არსებობს თუ არა ტექნოლოგიური სუვერენიტეტის მიღწევის გზა გიგანტური რესურსებისა და პოლიტიკური დომინაციის გარეშე? სწორედ ამ კითხვაზე პასუხის მოსაძებნად, წინამდებარე ნაშრომი განიხილავს იმ სახელმწიფოების პრაქტიკებს, რომლებმაც შეძლეს უნიკალური და ეფექტური მართვის მოდელების ჩამოყალიბება.

კვლევის ფარგლებში, შესასწავლად შეირჩა სინგაპური, დიდი ბრიტანეთი, საფრანგეთი და კანადა. ეს ქვეყნები საერთაშორისო ინდექსებში სტაბილურად მაღალ პოზიციებს იკავებენ, თუმცა მათი წარმატება ეფუძნება არა მხოლოდ კაპიტალს, არამედ ინსტიტუციურ მოქნილობასა და მიზანმიმართულ პოლიტიკას.

კვლევა მიზანმიმართულად გამორიცხავს აშშ-ისა და ჩინეთის პრაქტიკის ანალიზს, რადგან მათი დომინანტური მოდელები სრულად, კომერციულ-დეცენტრალიზებული და ცენტრალიზებული, ჩრდილავს მცირე და საშუალო ეკონომიკების გამოცდილებას. ნაშრომი მიზნად ისახავს „ალტერნატიული მესამე გზის“ წარმოჩენას, რომელიც აქცენტს რესურსების მოცულობის ნაცვლად მათი მართვის ხარისხსა და ეროვნულ კონტექსტთან ადაპტაციაზე აკეთებს.

მცირე ზომის, თუმცა ინოვაციურად განვითარებული ქვეყნების უფრო ფართო სპექტრის შესწავლით, წინამდებარე ნაშრომი ორიენტირებულია გამოავლინოს მრავალფეროვანი სტრატეგიები. ეს მიდგომები შესაძლოა მიზანშეწონილი იყოს იმ სახელმწიფოებისთვის, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან განავითარონ საკუთარი ხელოვნური ინტელექტის პოლიტიკა მსოფლიოს ორი უმსხვილესი ეკონომიკის დომინანტური გავლენისგან დამოუკიდებლად. აღნიშნული მეთოდოლოგია უზრუნველყოფს განვსაზღვროთ, თუ როგორ ახერხებენ განსხვავებული რესურსებისა და შეზღუდვების მქონე ქვეყნები ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიური მიღწევებისა და პოლიტიკის გამოწვევების ეფექტურად მართვას.

¹⁵ “Welcome to the era of AI nationalism”, The Economist, <https://www.economist.com/business/2024/01/01/welcome-to-the-era-of-ai-nationalism> [უ.გ.24.03.2026].

აღნიშნული მნიშვნელოვანია, რამდენადაც, სხვა ქვეყნების პრაქტიკის გაცნობა საშუალებას გვაძლევს, თავიდან ავიცილოთ შეცდომები, დავაზღვიოთ რისკები, ასევე, გამოვიყენოთ უკვე აპრობირებული და ეფექტური მიდგომები, გამოვკვეთოთ მიმართულებები, რომლებიც სხვა ქვეყნების სტანდარტებთან თავსებადობის საშუალებას მოგვცემს და გააადვილებს საერთაშორისო თანამშრომლობას.

ამასთან, წინამდებარე ანალიზი დაგვეხმარება სტრატეგიის თანმდევი სამოქმედო გეგმის შემუშავებისას, ვიცნობდეთ ქვეყნების წარმატებულ მაგალითებს, უკეთ დავგეგმოთ საჭირო ამოცანები, აქტივობები და გადავანაწილოთ რესურსები. ამასთან, თავიდან ავიცილოთ ზედმეტი ხარჯები და დრო არაეფექტურ მიდგომებზე, ასევე, მოვახერხოთ უსაფრთხოებისა და ეთიკური სტანდარტების დანერგვა საუკეთესო პრაქტიკაზე დაყრდნობით.

3.1. სინგაპური

წინამდებარე ნაშრომის ჩარჩოში სინგაპური განსაკუთრებულ ანალიტიკურ ინტერესს წარმოადგენს, როგორც მცირე, მაგრამ ინსტიტუციურად მოწყობილი სახელმწიფოს მაგალითი, რომელმაც მიზანმიმართული პოლიტიკის საშუალებით AI სფეროში მნიშვნელოვან შედეგებს მიაღწია. ქვეყნის გენერაციული AI ბაზრის პროგნოზირებული მოცულობა 2030 წლისთვის 5.09 მილიარდ აშშ დოლარს შეადგენს, რაც ემპირიულად ადასტურებს სტრატეგიული ინტერვენციის ეფექტიანობას ტექნოლოგიური ეკოსისტემის ფორმირებაში. 2026 წლის თებერვალს სახელმწიფო ბიუჯეტით კი მთავრობამ შემოიღო 400%-იანი საგადასახადო შეღავათები კომპანიებისთვის AI ხარჯებზე, რაც სინგაპურს მსოფლიოში ყველაზე მიმზიდველ ადგილად აქცევს AI-ბიზნესის წარმოებისთვის. სინგაპურის გამოცდილების შესწავლა გვიჩვენებს, თუ როგორ შეუძლია მიზანმიმართულ ხელოვნური ინტელექტის პოლიტიკას პოზიტიური გავლენა იქონიოს ქვეყნის ეკონომიკურ და ტექნოლოგიურ განვითარებაზე.¹⁶

სინგაპურმა თავისი პირველი ხელოვნური ინტელექტის ეროვნული სტრატეგია 2019 წლის ნოემბერში გამოაქვეყნა.¹⁷ სტრატეგია შემუშავდა Smart Nation and Digital Government Office მიერ Infocomm Media Development Authority (IMDA)-თან თანამშრომლობით.

სტრატეგია მიზნად ისახავდა 2030 წლისთვის სინგაპურის გლობალურ AI ლიდერად ტრანსფორმაციას და ფოკუსირდებოდა 5 ძირითად მიმართულებაზე:

1. ეკონომიკური ტრანსფორმაცია
2. მთავრობისა და საჯარო სერვისების გარდაქმნა
3. ტალანტებისა და განათლების განვითარება
4. კვლევა და ინოვაცია
5. AI მმართველობის ჩარჩოს შექმნა

¹⁶ "Singapore to invest over S\$1 billion in National AI Research Plan (NAIRD) over 5 years" (იანვარი 2026), Statista, "Artificial Intelligence Market Size and Forecast: Singapore 2024-2030".

¹⁷ სინგაპურის ხელოვნური ინტელექტის ეროვნული სტრატეგია, <https://www.smartnation.gov.sg/nais/> [უ.გ.24.03.2026].

3.2. დიდი ბრიტანეთი

დიდმა ბრიტანეთმა AI პოლიტიკის ფორმირება 2018 წელს დაიწყო „AI Sector Deal“-ით, რომელიც ინდუსტრიის განვითარებასა და ინვესტიციების მოზიდვაზე იყო ორიენტირებული. 2021 წელს მიღებულმა 10-წლიანმა ეროვნულმა AI სტრატეგიამ ქვეყნის გლობალურ ლიდერად პოზიციონირება დაისახა მიზნად, ხოლო 2023 წლის „AI White Paper“-მა აქცენტი რეგულირებისა და უსაფრთხო განვითარების საკითხებზე გადაიტანა. 2024 წელს ახალდაფუძნებული AI უსაფრთხოების ინსტიტუტის პირველმა ანგარიშმა ეს მიმართულება კიდევ უფრო გააძლიერა. პოლიტიკის დოკუმენტების თანმიმდევრული ევოლუცია მიუთითებს სისტემურ მიდგომაზე, რომელიც სტრატეგიას ტექნოლოგიური გარემოს ცვლილებებთან მუდმივად ადაპტირებს.

2025 წლის ბოლოს გამოქვეყნებული „Government AI Readiness Index“-ის მიხედვით, დიდი ბრიტანეთი ინარჩუნებს ლიდერობას დასავლეთ ევროპაში და გლობალურად მესამე ადგილზეა აშშ-სა და სინგაპურის შემდეგ. აღსანიშნავია, რომ „The Global AI Index“-ის 2026 წლის იანვრის რეიტინგში დიდი ბრიტანეთი მეოთხე ადგილზეა (აშშ-ის, ჩინეთისა და სინგაპურის შემდეგ).¹⁸

2026 წლის დასაწყისისთვის დიდი ბრიტანეთის პოლიტიკაში მოხდა სტრატეგიული ცვლილება: მთავრობამ წარადგინა „ხელოვნური ინტელექტის კანონპროექტი“ (AI Bill 2025/26), რომელიც აწესებს სავალდებულო სტანდარტებს ყველაზე მძლავრი მოდელების შემქმნელი კომპანიებისთვის. ამასთანავე, ბრიტანეთის „AI უსაფრთხოების ინსტიტუტი“ (UK AISI) 2026 წელს გახდა გლობალური ლიდერი მოდელების ტესტირებისა და რისკების შეფასების კუთხით.¹⁹

ეკონომიკური თვალსაზრისით, 2025/26 წლების ბიუჯეტით მთავრობამ დაადასტურა 1.3 მილიარდი ფუნტი სტერლინგის გამოყოფა ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურისა და სუპერკომპიუტერული სიმძლავრეების გაფართოებისთვის. სექტორულ დონეზე, AI-ს დანერგვამ ბრიტანულ ფინანსურ ტექნოლოგიებს (FinTech) და ჯანდაცვაში (NHS) ქვეყნის მშპ-ს (GDP) ზრდაში 2026 წელს დამატებითი 1.5% შეიტანა.²⁰

3.3. კანადა

კანადა ერთ-ერთი წამყვანი ქვეყანაა მსოფლიოში ხელოვნური ინტელექტის კვლევისა და განვითარების მიმართულებით. G7 ქვეყნებს შორის იგი კვლავ ინარჩუნებს ლიდერობას AI ტალანტების კონცენტრაციის ზრდის ტემპით. 2025-2026 წლების მონაცემებით, AI სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობამ 200,000-ს გადააჭარბა, რაც 2023 წლის მაჩვენებელთან შედარებით მნიშვნელოვანი ნახტომია. კანადა კვლავ პირველ ადგილზეა AI დარგში ქალთა დასაქმების წლიური ზრდით, რაც ხელს უწყობს ინკლუზიური ტექნოლოგიური ეკოსისტემის შექმნას. ქვეყანაში მოქმედი AI სტარტაპების რაოდენობა, რომელთაც მინიმუმ 1 მილიონი აშშ დოლარის ინვესტიცია მოიზიდეს, 2026 წლისთვის 850-ს გასცდა.²¹

¹⁸ Oxford Insights, “Government AI Readiness Index 2025” (Dec 2025), Tortoise Media, “The Global AI Index 2026”, Jan 2026.

¹⁹ Department for Science, Innovation and Technology (DSIT), “UK AI Safety Institute Progress Report”, Feb 2026.

²⁰ The Alan Turing Institute, “The Economic Impact of AI on the UK Service Sector: 2026 Analysis”.

²¹ Global AI Talent Report 2025/26, Statistics Canada, “The Evolution of AI Workforce in 2026”, CIFAR, “Annual Report on Canada’s AI Ecosystem”.

ხელოვნური ინტელექტის სტრატეგიის კუთხით, კანადამ მსოფლიოში პირველმა დაამტკიცა სტრატეგიული დოკუმენტი ჯერ კიდევ 2017 წელს, რომელიც Canadian Institute for Advanced Research (CIFAR)-ის კოორდინაციით მომზადდა. 2026 წლისთვის ქვეყანა იმყოფება „პან-კანადური AI სტრატეგიის“ მეორე ფაზის დასკვნით ეტაპზე. 2024 წლის ფედერალური ბიუჯეტით გამოყოფილმა 2.4 მილიარდმა კანადურმა დოლარმა 2026 წლისთვის უზრუნველყო „კანადის AI გამოთვლითი სიმძლავრეების“ (AI Compute) პროგრამის ამოქმედება, რაც ქვეყანას საშუალებას აძლევს, არ იყოს დამოკიდებული მხოლოდ ამერიკულ ინფრასტრუქტურაზე და განავითაროს სუვერენული მოდელები.²²

საერთაშორისო პოლიტიკისა და რეგულირების კუთხით, 2026 წელი კანადისთვის გადამწყვეტი აღმოჩნდა „ხელოვნური ინტელექტისა და მონაცემთა აქტის“ (AIDA - Artificial Intelligence and Data Act) იმპლემენტაციის გამო. ეს კანონი, რომელიც Bill C-27-ის ნაწილია, 2026 წელს შევიდა სრული აღსრულების ფაზაში. AIDA აწესებს მკაცრ მოთხოვნებს „მაღალი ზემოქმედების“ (high-impact) AI სისტემებისთვის, რაც კანადას ევროკავშირის მსგავსად რეგულირების ერთ-ერთ ყველაზე მკაცრ იურისდიქციად აქცევს. კანადური მოდელი განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს მომხმარებელთა უფლებების დაცვასა და ალგორითმული მიკერძოების პრევენციას.²³

კანადის გამოცდილება, რომელიც აერთიანებს აკადემიურ თავისუფლებას (Mila, Vector Institute, Amii) და სახელმწიფო კონტროლს, სანიმუშოა იმ ქვეყნებისთვის, რომლებიც ცდილობენ ბალანსის პოვნას ინოვაციასა და ეთიკას შორის.

პან-კანადური ხელოვნური ინტელექტის სტრატეგია, რომელიც, როგორც აღინიშნა, 2017 წელს ამოქმედდა, წარმოადგენს სტრატეგიულ ინიციატივას, რომლის მიზანია კანადის, როგორც ამ სფეროში ერთ-ერთი წამყვანი ქვეყნის, პოზიციონირება გლობალურ არენაზე. სტრატეგია ეფუძნება მთავრობის, აკადემიური სექტორისა და ინდუსტრიის კოორდინირებულ თანამშრომლობას, რომლის ორგანიზებასაც ახორციელებს Canadian Institute for Advanced Research (CIFAR). კანადის გრძელვადიანი სტრატეგიული მიზანია 2030 წლისთვის ჩამოაყალიბოს გლობალურად კონკურენტუნარიანი ხელოვნური ინტელექტის ეროვნული ეკოსისტემა, რომელიც დაეფუძნება ხუთ ფუნდამენტურ პრინციპს: სამეცნიერო კვლევის უმაღლეს სტანდარტებს, ხარისხზე ორიენტირებულ საგანმანათლებლო პროგრამებს, მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების მომზადებას, საჯარო და კერძო სექტორებს შორის ეფექტურ თანამშრომლობასა და ეთიკურ ღირებულებებზე დაფუძნებულ ტექნოლოგიურ ინოვაციას.²⁴

სტრატეგიის ამოქმედების შემდგომ პერიოდში კანადამ მნიშვნელოვნად გააძლიერა თავისი საერთაშორისო პოზიციონირება. შეფასებები ცხადყოფენ ქვეყნის სტაბილურ

²² Government of Canada, “Budget 2024: Powering Canada’s AI Advantage”, CIFAR, “Pan-Canadian Artificial Intelligence Strategy: Phase 2 Progress Report 2026”.

²³ Innovation, Science and Economic Development Canada (ISED), “AIDA Implementation and Enforcement Guidelines 2026”, Law Commission of Canada, “AI and the Future of Regulation”.

²⁴ აღსანიშნავია, რომ 2025 წლის მარტში კანადის სახაზინო საბჭომ გამოაქვეყნა კანადის პირველი ხელოვნური ინტელექტის სტრატეგია 2025-2027 წწ. ფედერალური საჯარო სამსახურისთვის, რომელიც ფოკუსირებულია კვლევითი შესაძლებლობების გაძლიერებაზე, სამუშაო ძალის პროდუქტიულობის გაუმჯობესებასა და უკეთესი ციფრული სერვისების მიწოდებაზე. სტრატეგია მოიცავს ხელოვნური ინტელექტის ექსპერტიზის ცენტრის დაარსებას, უსაფრთხო AI სისტემების უზრუნველყოფას, ტრენინგის სქემის შექმნასა და საზოგადოებრივი ნდობის გაძლიერებას გამჭვირვალობის გზით.

დამატებითი ინფორმაცია ხელმისაწვდომია: https://www.canada.ca/en/government/system/digital-government/digital-government-innovations/responsible-use-ai/gc-ai-strategy-overview.html?utm_campaign=tbs-sct-24-25&utm_source=lnkn&utm_medium=smo&utm_content=3-81112-en [უ.გ. 24.03.2026].

პროგრესს ხელოვნური ინტელექტის კვლევისა და დანერგვის მიმართულებით. კანადა გამოირჩევა AI სპეციალისტების მაღალი კონცენტრაციით და სექტორის დინამიური ზრდით. აღნიშნული წარმატება აისახება როგორც ტექნოლოგიური პატენტების რეგისტრაციის მაჩვენებელში, ასევე, სამეცნიერო ნაშრომების რაოდენობასა და ხარისხში, რაც მიუთითებს ქვეყნის მნიშვნელოვან როლზე ხელოვნური ინტელექტის ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავების პროცესში.

3.4. საფრანგეთი

საფრანგეთი ევროპის კონტინენტზე ხელოვნური ინტელექტის სფეროში სტრატეგიული პოზიციონირების ერთ-ერთ ყველაზე ადრეულ და თანმიმდევრულ მაგალითს წარმოადგენს. 2026 წლის დასაწყისისთვის ქვეყანაში 850-ზე მეტი AI სტარტაპი ფუნქციონირებს, მათ შორის 120-მდე გენერაციული AI მიმართულებით. განსაკუთრებულ ანალიტიკურ ინტერესს იწვევს Mistral AI-ს ტრაექტორია, რომელმაც 2025-2026 წლებში გლობალური მასშტაბის მოთამაშის სტატუსი შეიძინა და ევროპული ტექნოლოგიური სუვერენიტეტის სიმბოლოდ იქცა. ქვეყნის AI ეკოსისტემის დინამიკურობას ემპირიულად ადასტურებს 2025 წელს სექტორში მოზიდული რეკორდული ინვესტიცია, რომელმაც 5 მილიარდ ევროს გადააჭარბა.²⁵

2025 წლის თებერვალში პარიზში გამართულმა ხელოვნური ინტელექტის სამოქმედო სამიტმა (AI Action Summit) მნიშვნელოვანი ბიძგი მისცა საერთაშორისო თანამშრომლობას. სამიტის ფარგლებში საფრანგეთმა, გაეროს გარემოს დაცვის პროგრამასთან (UNEP) და საერთაშორისო სატელეკომუნიკაციო კავშირთან (ITU) პარტნიორობით, დააფუძნა მდგრადი ხელოვნური ინტელექტის კოალიცია. 2026 წლისთვის ეს ინიციატივა გასცდა დეკლარაციულ ხასიათს და საფრანგეთმა პირველმა დანერგა „ეკოლოგიური ეტიკეტირების“ სისტემა AI მოდელებისთვის, რაც ავალდებულებს კომპანიებს, გაასაჯაროონ მოდელების წვრთნისას მოხმარებული ენერგიისა და წყლის რესურსების რაოდენობა.²⁶

სტრატეგიული თვალსაზრისით, 2026 წლისთვის საფრანგეთმა დაასრულა “AI Pro” პროგრამის მეორე ფაზა, რომლის ფარგლებშიც 2.5 მილიარდი ევრო მიიმართა სუვერენული გამოთვლითი სიმძლავრეების შესაქმნელად. ქვეყანამ წარადგინა ევროპაში ყველაზე მძლავრი AI-ორიენტირებული სუპერკომპიუტერი “Alice Recoque“, რომელიც სრულად ფრანგულ ტექნოლოგიებზეა აგებული. საფრანგეთი აღიარებს, რომ AI სფეროში წინსვლა უნდა ეფუძნებოდეს არა მხოლოდ ტექნოლოგიურ ინოვაციას, არამედ პასუხისმგებლიან მართვასაც, რაც უზრუნველყოფს ბალანსს ტექნოლოგიურ წინსვლასა და გარემოსდაცვით ვალდებულებებს შორის.²⁷

საფრანგეთში ხელოვნური ინტელექტის სტრატეგიული განვითარების ხედვის ჩამოყალიბება “France 2030” 2 ფაზად განხორციელდა. პირველი (2018-2022 წწ.) ორიენტირებული იყო ქვეყნის მასშტაბით კვლევითი შესაძლებლობების გაძლიერებაზე. ამ ეტაპის მიზანი იყო საფრანგეთის, როგორც AI კვლევების მიმართულებით წამყვანი ქვეყნის, პოზიციონირება, რაც მოიცავდა ინფრასტრუქტურულ ინვესტიციებს, მათ შორის, სუპერკომპიუტერში - Jean Zay და საგანმანათლებლო მხარდამჭერი ღონისძიებების

²⁵ Digital France Annual Report 2026, France Digitale, “The State of AI Startups in France: 2026 Update”, Statista, “Venture Capital in French AI Sector”.

²⁶ United Nations Environment Programme (UNEP), “Sustainable AI Coalition: First Year Progress Report 2026”, French Ministry of Economy and Finance, “Ecological Labeling for AI Models: Guidelines 2026”.

²⁷ French National Research Agency (ANR), “The Alice Recoque Project: Towards Sovereign Exascale AI 2026”, Government of France, “National Strategy for Artificial Intelligence: Phase 2 Outcomes”.

განხორციელებას. 2018 წელს დაწყებულმა ხელოვნური ინტელექტის ეროვნული სტრატეგიის (SNIA) პირველმა ფაზამ შესაძლებელი გახადა ეროვნული კვლევითი ეკოსისტემის სისტემატიზაცია და საფრანგეთის უპირატესობებისა და შესაძლებლობების წარმოჩენა, ხოლო მეორე ფაზა (2022-2025 წწ.) მიზნად ისახავს ხელოვნური ინტელექტის მეტად ინტეგრაციას ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორში, რათა გაძლიერდეს საფრანგეთის ინდუსტრიული კონკურენტუნარიანობა და საზოგადოებრივი კეთილდღეობა.²⁸

სტრატეგია მხარს უჭერს ხელოვნური ინტელექტის ეკოსისტემის გაძლიერებას ეროვნულ დონეზე, საჯარო-კერძო პარტნიორობის მეშვეობით, რომელიც ფოკუსირებულია შემდეგ ძირითად მიზნებზე:

1. საუკეთესო უნარების მქონე AI პროფესიონალების მოძიება;
2. ეკონომიკისა და სხვადასხვა მმართველობით სფეროში ხელოვნური ინტელექტის ინტეგრაცია;
3. ეთიკური და სანდო ხელოვნური ინტელექტის განვითარება.

სტრატეგიის ფარგლებში დასახული ამოცანების უზრუნველსაყოფად, კერძოდ, კვლევისა და განვითარების სფეროში ტალანტების მოზიდვისთვისა და ხელოვნური ინტელექტით დაინტერესებული სტუდენტების/მკვლევარების რაოდენობის გასაზრდელად, საფრანგეთმა განახორციელა ეროვნული კვლევითი პროგრამა (PNRIA).

დასკვნა

წინამდებარე ნაშრომი ემპირიულად ადასტურებს, რომ ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიები სოციალურ-ეკონომიკური ტრანსფორმაციის სტრუქტურულ დეტერმინანტად ჩამოყალიბდა. განვითარებული ქვეყნების გამოცდილების ანალიზი ცხადყოფს, რომ AI ტექნოლოგიების ეფექტიანი ინტეგრაცია მოითხოვს სამი ურთიერთდამოკიდებული კომპონენტის სინერგიას: ადაპტირებულ მარეგულირებელ ჩარჩოს, ინოვაციებზე ორიენტირებულ ბიზნეს ეკოსისტემასა და მიზნობრივ სახელმწიფო პოლიტიკას.

საქართველოს კონტექსტში ხელოვნური ინტელექტის სტრატეგიული განვითარება განსაკუთრებულ აქტუალობას იძენს ორი ფაქტორის გამო. ერთი მხრივ, ქვეყნის მზარდი საინფორმაციო ტექნოლოგიების სექტორი ქმნის ინსტიტუციურ წინაპირობებს AI ეკოსისტემის ფორმირებისთვის. მეორე მხრივ, საქართველოს გეოპოლიტიკური პოზიცია ევროპისა და აზიის გზაჯვარედინზე AI განვითარებას წმინდა ტექნოლოგიურ განზომილებას სცელებს და მას ქვეყნის კონკურენტული უპირატესობების კონსოლიდაციისა და საერთაშორისო ეკონომიკურ არქიტექტურაში რეპოზიციონირების ინსტრუმენტად აქცევს. ამდენად, AI სფეროში სისტემური პოლიტიკის გატარება საქართველოსთვის არა მხოლოდ ტექნოლოგიური მოდერნიზაციის, არამედ რეგიონული ინოვაციური ლიდერობის მოპოვების რეალურ პერსპექტივას წარმოადგენს.

კვლევის პირველ ნაწილში ხაზი გაესვა ხელოვნური ინტელექტის მაკროეკონომიკურ გავლენას და სექტორულ ტრანსფორმაციას და გამოიკვეთა, რომ ხელოვნური ინტელექტი აღარ წარმოადგენს მხოლოდ ფუტურისტულ კონცეფციას, 2025 წლისთვის იგი იქცა გლობალური ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვან მამოძრავებელ ფაქტორად. საერთაშორისო ინსტიტუციების ანალიზი ადასტურებს, რომ AI-ის გავლენა მშპ-სა და პროდუქტიულობაზე იქნება ექსპონენციალური, თუმცა მისი სარგებლის რეალიზაცია

²⁸ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ: <https://www.inria.fr/en/french-national-artificial-intelligence-research-program> [უ.გ.24.03.2026].

პირდაპირ არის დამოკიდებული ინსტიტუციურ მზაობასა და ტექნოლოგიურ ინფრასტრუქტურაზე.

კვლევის მეორე ნაწილში, წარმატებული ქვეყნების სტრატეგიებისა და პოლიტიკის დოკუმენტების მოკვლევა ხაზს უსვამს მყარი მმართველობის ჩარჩოების, ხელოვნური ინტელექტის განვითარებისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურაში მნიშვნელოვანი ინვესტიციების განხორციელების, ეთიკური სტანდარტების დანერგვისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მნიშვნელობას. ეს ელემენტები გადამწყვეტია ხელოვნური ინტელექტის სხვადასხვა სექტორში ინტეგრაციისთვის ხელსაყრელი გარემოს შესაქმნელად. ამ ნაწილის მიზანია წარმოაჩინოს საქართველოსთვის ხელოვნური ინტელექტის განვითარების ერთიანი სტრატეგიული ხედვის შემუშავების კრიტიკული აუცილებლობა. ამჟამად, ქვეყანაში ეროვნული სტრატეგიული ჩარჩოს არარსებობა იწვევს სხვადასხვა სექტორში არაკოორდინირებული და ფრაგმენტული მიდგომების ჩამოყალიბებას. ეს მდგომარეობა წარმოქმნის მნიშვნელოვან სტრუქტურულ გამოწვევებს, როგორც საჯარო მმართველობის ინსტიტუტებისთვის, ისე კერძო სექტორისთვის.

საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზი მკაფიოდ ადასტურებს, რომ ყოვლისმომცველი ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება უზრუნველყოფს სახელმწიფო პრიორიტეტების ნათლად იდენტიფიცირებას და ხელს უწყობს გრძელვადიანი, მდგრადი ინოვაციური ეკოსისტემის ფორმირებას. მსგავსი სტრატეგიული დოკუმენტი შესაძლებლობას იძლევა ფინანსური და ადამიანური რესურსები ოპტიმალურად განაწილდეს ეროვნული კონტექსტისთვის მნიშვნელოვან სექტორებზე, როგორებიცაა ჯანდაცვა, განათლება და აგრარული სფერო. გარდა ამისა, ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიების, განსაკუთრებით, გენერაციული ხელოვნური ინტელექტის სწრაფი განვითარების პირობებში, აუცილებელია, ქვეყანამ უზრუნველყოს სინქრონიზაცია გლობალურ ტექნოლოგიურ ინოვაციებთან და ტენდენციებთან.

საქართველოს კონტექსტში სახელმწიფოს წამყვანი როლი ხელოვნური ინტელექტის განვითარებაში რამდენიმე ობიექტური ფაქტორით არის განპირობებული. პირველ რიგში, AI კვლევა-განვითარება მასშტაბურ, გრძელვადიან და გაურკვეველი უკუგების პერიოდის მქონე ინვესტიციებს მოითხოვს, რაც საჯარო სექტორის სტაბილური დაფინანსების გარეშე მცირე ეკონომიკებისთვის რთულად მიღწევადია. მეორეც, სახელმწიფოს უნიკალური ინსტიტუციური შესაძლებლობა გააჩნია აკადემიური, კერძო და საერთაშორისო მოთამაშეების კოორდინაციისთვის - რაც ფუნქციონალური AI ეკოსისტემის ფორმირების აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს. მესამეც, სახელმწიფო ინვესტიციები ადგილობრივ ექსპერტიზასა და ტექნოლოგიურ ავტონომიას აძლიერებს, რაც საქართველოს მსგავსი მცირე ქვეყნისთვის ეკონომიკური უსაფრთხოების კრიტიკულ კომპონენტს წარმოადგენს.

საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზი ადასტურებს, რომ სახელმწიფოს ადრეული ინტერვენცია - კვლევითი ინფრასტრუქტურისა და ადამიანური კაპიტალის განვითარების გზით - კერძო ინვესტიციების მოზიდვისა და მდგრადი ინოვაციური ეკოსისტემის ჩამოყალიბების კატალიზატორს წარმოადგენს. ყველა წარმატებულ შემთხვევაში გამოიკვეთა საერთო ნიშანი: მკაფიო გრძელვადიანი სტრატეგიული ხედვა, ცენტრალურ დონეზე მოქმედი საკოორდინაციო ინსტიტუცია და სექტორთაშორისი თანამშრომლობის ინსტიტუციონალიზაცია.

წინამდებარე კვლევა, საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაყრდნობით, მიზნად ისახავს საქართველოსთვის ინტეგრირებული სტრატეგიული ჩარჩოს შემუშავებას, რომელიც AI განვითარების ინიციატივებს ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორში

კოორდინირებულად გააერთიანებს და ამავედროულად თანამდევ ეთიკურ, სამართლებრივ და სოციალურ გამოწვევებს სისტემურად მიმართავს.

საერთაშორისო გამოცდილებამ აჩვენა, რომ ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიების წარმატებული დანერგვა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული საზოგადოების ნდობასა და მხარდაჭერაზე. მსგავსი პრაქტიკის დანერგვა უზრუნველყოფს ინფორმირებული საზოგადოების ჩამოყალიბებას, რომელიც აქტიურად უჭერს მხარს და მონაწილეობს ხელოვნური ინტელექტის ინიციატივებში. საჯარო კონსულტაციები და პოლიტიკის შემუშავების გამჭვირვალე პროცესები ეხმარება აქტიური დიალოგის წარმოებას, რომელიც სწრაფი პოლიტიკის ინტერვენციების განსახორციელებლად, შესაძლოა, არსებითი იყოს.

საქართველოს კონტექსტის გათვალისწინებით, ნაშრომზე დაყრდნობით შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ ხელოვნური ინტელექტის განვითარების მიმართულებით სტრატეგიული ხედვა უნდა ორიენტირდეს საქართველოს რეგიონულ ლიდერად ჩამოყალიბებაზე. ქვეყნის სტრატეგიული ამოცანა უნდა იყოს ციფრულ ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული მომავლის შექმნა, რომელიც არა მხოლოდ ეკონომიკურ ზრდას უზრუნველყოფს, არამედ მნიშვნელოვნად აამაღლებს საზოგადოების ყველა ფენის კეთილდღეობასა და ცხოვრების ხარისხს. ეს სტრატეგიული მიდგომა გულისხმობს ხელოვნური ინტელექტის ინტეგრირებული ეკოსისტემის განვითარებას, რომელიც ხელს შეუწყობს სახელმწიფო სტრუქტურების, ბიზნეს სექტორისა და აკადემიური წრეების ეფექტურ თანამშრომლობას, ამავედროულად, უზრუნველყოფს ეთიკური ნორმებისა და მონაცემთა უსაფრთხოების საერთაშორისო სტანდარტების დაცვას.

ბიბლიოგრაფია

1. საქართველოს ეროვნული ბანკი. ფინანსური ტექნოლოგიების (FinTech) განვითარების სტრატეგია. 2024;
2. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო. ჯანდაცვის ციფრული სტრატეგია. 2024;
3. Arnon, Alexander, The Projected Impact of Generative AI on Future Productivity Growth. Penn Wharton Budget Model. 2025;
4. Briggs, Joseph, & Kodnani, Devesh, How Will AI Affect the Global Workforce? Goldman Sachs Insights. 2023;
5. CIFAR, Annual Report on Canada's AI Ecosystem. 2026;
6. CIFAR, Pan-Canadian Artificial Intelligence Strategy: Phase 2 Progress Report 2026;
7. Department for Science, Innovation and Technology (DSIT). UK AI Safety Institute Progress Report, 2026;
8. Digital France, Annual Report 2026;
9. European Chips Act Progress Monitoring, 2026;
10. France Digitale, The State of AI Startups in France: 2026 Update, 2026;
11. French Ministry of Economy and Finance. Ecological Labeling for AI Models: Guidelines 2026;
12. French National Research Agency (ANR). The Alice Recoque Project: Towards Sovereign Exascale AI 2026;
13. G42 and PIF, Joint AI Strategy Review 2026;
14. Goldman Sachs. Generative AI Could Raise Global GDP by 7%. Goldman Sachs Global Investment Research, 2023;
15. Government of Canada, Budget 2024: Powering Canada's AI Advantage. 2024;
16. Government of France, National Strategy for Artificial Intelligence: Phase 2 Outcomes. 2026;
17. Hu, K. ChatGPT Sets Record for Fastest-Growing User Base. Reuters. 2023;
18. Innovation, Science and Economic Development Canada (ISED). AIDA Implementation and Enforcement Guidelines 2026;
19. International Monetary Fund (IMF). Macroeconomic Impacts of Artificial Intelligence. 2025;
20. McKinsey & Company, The State of AI in 2025: Agents, Innovation, and Transformation. 2025;
21. Oxford Insights, Government AI Readiness Index 2025;
22. Singapore Smart Nation and Digital Government Office. National AI Strategy, 2019. <https://www.smartnation.gov.sg/nais/> [უკანასკნელად გადამოწმდა 24.03.2026];
23. Statistics Canada, The Evolution of AI Workforce in 2026;
24. The Alan Turing Institute. The Economic Impact of AI on the UK Service Sector: 2026 Analysis, 2026;
25. The Economist, Welcome to the Era of AI Nationalism, 2024. <https://www.economist.com/business/2024/01/01/welcome-to-the-era-of-ai-nationalism> [უკანასკნელად გადამოწმდა 24.03.2026];
26. Tortoise Media, The Global AI Index 2026;
27. Treasury Board of Canada Secretariat, Canada's First AI Strategy 2025-2027 for the Federal Public Service, 2025. <https://www.canada.ca/en/government/system/digital-government/digital-government-innovations/responsible-use-ai/gc-ai-strategy-overview.html> [უკანასკნელად გადამოწმდა 24.03.2026];
28. U.S. Department of Commerce, CHIPS and Science Act: 2026 Strategic Implementation, 2026;
29. UK Department for Science, Innovation and Technology (DSIT). AI Opportunities Action Plan Progress Report 2026;

30. United Nations Environment Programme (UNEP), Sustainable AI Coalition: First Year Progress Report 2026;
31. White House Office of Science and Technology Policy (OSTP), American AI Strategic Initiative 2025/26. (2025/26).